extulerat capta babilonia:ſed duo babilo
nie victores ⁊ duo fuere reges eodez tpe
vnius imperij conſortes videlicet cirus ⁊
darius auũculus eius aſtragis filius.he
ne igitur hirci quidez vnum arietis autez
duo cornua viſa ſunt:qꝛ videlicz rex vnuſ
regnum maccedonum. Duo autez reges
perſarum ⁊ medorum roborauerunt im
perium.cirus tempore vel etate iunior ꝙ
darius victorijs ⁊ potẽtia plus creuit nec
non ⁊ opibus ⁊ dario ẽ effectus.hoc pul
cre viſio memorata innuit dum premiſſo
Dani.viij ⁊ ecce aries vnus ſtabat an
te paludem habens cornua excelſa ſubiũ
gitur:⁊ vnuz excelſius altero atqꝫ ſuccre
ſcens ꝙ ⁊ cirus dario valẽtior:⁊ victorijſ
magis ꝙ ille proficiens.

Quam pulcre ad victoriam verbi dei
ſpectet ipſa regnorum mutatio:quia non
euenerit caſu:ſed iudicante ⁊ premonſtra
te deo per prophetas ſuos.

Capitulum.xxxij.

AD ſummum
a nonne in ipſis regnorum mu-
tationibus pulcra pars elucet
eiuſdem victorie verbi dei q̃m laudari ſu
ſcepimus. Siquidem vero dicere:⁊ falſi
non poſſe id ſine dubio vincere eſt.⁊ hu
iuſmodi victoria maxime ad verbum per
tinet. Dicebat autez deus hec anteꝙ fie-
rent:⁊ de futuris fiebat verbum domini
ad homines:ita vt dum fierẽt ſine dubio
ꝯſtare poſſet hominibus ꝙ non caſu eue
nirent ſed ordinante prouidentia dei ratõ
nabiliter procederent ⁊ per iuſtum iudici
um diſpoſita contingerent. Unde quidaz
ipſorum prophetarum cum premiſiſſꝫ di
cens Amos.iij. ſi erit malum in ci-
uitate quod dominus non fecit continuo
ſubiuncit. Quia non faciet dominus de-
us verbum niſi reuelauerit dominus ſe-
cretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas.
Exempli gratia vt de regnis iſtis mutan
dis ⁊ contra inuicem pugnaturis non fe
cit dominus quicꝙ niſi prius reuelaret ſe
cretum ſuum. Primuz ſub imaginibus
beſtiarum leene:vrſi:pardi:⁊ quarte terri
bilis:que ſine nomine deſcribitur ⁊ deinõ

ſub ſimilitudinibus arietis ⁊ hirci quas
nouiſſime ſermo commemorauit. Cum
igitur prius in verbo domini prophetis r̃
uelatur ſecretum:⁊ nunc demum ſicut re
uelata vel predicta ſunt:ita omnia fiunt ſi
mul ⁊ verb um dei palmam obtinet veri
tatis:⁊ opinio confutatur illorum qui pu
tant hunc mundum caſualiter agi:nec re
gi prouidentia dei. Contra quos ait p̃ ie
remiam prophetaz ipſum verbum domi
ni Treno.iij. Quis eſt iſte qui dixit
vt fieret domino nõ iubente ex ore altiſſi
mi non egredientur nec bona nec mala:
Recte nimirum idignatur contra eiuſmo
di:quia nihil fit:niſi domino iubente:nihil
ſine cauſa ſub ſole:nõ agitur mũdus abſ
qꝫ dei prouidentia:ſed ex ore eius egredi
entur bona ⁊ mala. Mala dum mũdus
propter ſua merita iuſto iudicio affligitur
Bona dum proſperitate aliqua conſola
tionem inuenit ⁊ letificatur. Merito ne
ſcitur qui aliter ſentit:iuſte reprobatur q̃
contraria ſapit Diciturqꝫ de illo quis eſt
iſte:quod idem eſt ac ſi dicat deus neſcio
quis ſit iſte nolo ſcire quis ſit iſte. Diſce
dat a me:non noui iſtum:nolo noſſe iſtũ.

Incipit liber no-
nus. De conqueſtione ad amicum Qꝫ
diabolus inuideat amplius ei qui circa v̄
bum dei feruentius habet ſtudium.

Capitulum.primum

QUinti iã ca
pitis contra verbum vel
propoſituz dei prelia me
ditanti animo iam dudũ
cauſa ſubeſt cur illius re
miniſcatur dicti in iob Iob.xxxvij.
Ab aquilone aurum veniet ⁊ ad deũ for
midoloſa laudatio Tibi chuno amantiſſi
me pater cauſa hec intimanda ẽ. Ex quo
laudationem domini quam loquebat̃ os
meum cepiſti amplecti:quaſi aurum fate
or ſenſi magis ꝙ catenus ſenſeraz me ẽe
ad aquilonem id eſt non habere me ſicut
oportuiſſet feruidam diuini amoris v̄tutẽ

viuidam ⁊ ardentez de propria ſalute ſol
licitudinem fateoꝛ tibi me inueniſſe expe
rimentum: etiam illius dici poſuerūt me
cuſtodem in vineis: vineam meam nō cu
ſtodiui. Nunc maxime dum ſingula dra
conis capita proſequoꝛ: ⁊ ſingulorum cul
pas: ſtelera qꝫ ſanguinea dſcribere geſtio
videtur mihi ꝙ contra me verſus in iram
ſuum exagitet furoꝛem: ⁊ de me quaſi ac
cuſatoꝛe ſuo deſideratam querat vltionē
Ita temptationum niuibus ⁊ grandine
curarum me operit ⁊ negligēne gelu cō
ſtringit vt cum ſcripta mea in oꝛe tuo li-
bēter legas. ⁊ ſic amplectaris velut aurū
laudationis: etiam veraciter dicere pote-
ris. Aurum hoc ab aquilone venit. Re-
ſtat igitur ⁊ mihi expedit vt laudatio hec
mihi foꝛmidoloſa ſit: id eſt ne hocipſum
vt foꝛmidem quod ſcriptio laudationem
domini preſumptioni ⁊ vane gloꝛie repu
tetur non mercedi: quia ſtudium quod e-
rat ſanctoꝛuꝫ non ſanctus impudenter ar
ripui tuis ⁊ omnium te diligentium oꝛa-
tionibus opto iuuari: ne remaneam in ter
ra aquilonis. Unde aurum venit: ſed cuꝫ
ipſe auro in regionem proficiſti merear:
auſtri clariſſimi ſole meridiano fulgentis

Reſponſio ad eundem rogantem elu-
cidare prologum ſecundi libꝛi machabeo
rum Capitulum. ij.

DE iſto capite quinto ⁊ de hiis qui repercuſſe
rūt illud ſcilicꝫ machabeis fra
tribus occaſio veniens ſeſe obtulit vt di-
ceres ad me. Scribe mihi libꝛuꝫ de victo
ria verbi dei ſicut in prologo commemo
raui quem huic operi tecum loquendo p̄
ſcripſi. Nunc adhuc inſiſtis rogitās imo
per vim dilectionis imperitans: vt prolo-
gum ſecundi libꝛi machabeoꝛum longuꝫ
⁊ vt dicis tu: mihiqꝫ videtur difficileꝫ ali
quatenus ſtudium adhibendo explicem
quaſi ego cunctā poſſim aut debitoꝛ ſim
tuam exactionem perſoluere. Dicis etiā
ludibundus: ꝙ iam dudum hocipſuꝫ ſom
niaueris: ⁊ ſomniando mihi ſupplicaue-
ris pariter ac iuſſeris quatenus hanc p̄-

teꝫ ſcilicet elucidationem prologi: huic in
ſererem ⁊ aptarem conuenienter operi: ⁊
quod primum recuſaſſe fortiter: ⁊ deinō
ſpopondiſſe obtemperanter viſus fuerim
Et ego tibi audeuſ dicere: ſollicitus tamē
ne cuiuſpiam riſoꝛis oculus hec videat:
⁊ nō beniuole hoc accipiat: quia videbar
mihi quondam luctam cum diabolo diu
tinam habere: tandemqꝫ dicere illi deſpi-
cienti me. Cum placuerit altiſſimo ponat
ſedem ſuam in me. ⁊ loquetur iudicia ſua
ſuper te. Si nō vanum fuit quod videba
tur ⁊ ſi non readimpletur. Dum ſingula
draconis capita ſtudioſo ſermone percu-
timus: adiuuabit ipſum verbum vt tuum
quoqꝫ ſomnium me obtemperante pro-
ſperetur

Incipiendo de quinto capite, quod fu
it regnum grecoꝛum conſiderandum de
principibus quoꝛum vnus ad danieleꝫ lo
quitur: princeps auteꝫ regni perſarum re
ſtitit. xxj. diebus: ⁊ iteꝫ cum egrederer ap
paruit princeps grecoꝛum veniens ⁊ ne-
mo eſt adiutoꝛ meus in omnibus hiis niſi
mihahel princeps veſter
Capitulum. iij.

QVID primum de iſto capite dicendum eſt iaꝫ
cōtinuo geſtiebat animus ag
gredi: corniculum illud vnum de multis
coꝛnibus hirci per quem regnum greco-
rum ſignabatur vt iam prelibatum eſt in
fine libꝛi precedentis quod videlicet coꝛ-
niculum magnificatum eſt vſqꝫ ad forti-
tudinem celi: ⁊ deiecit de foꝛtitudine ⁊ de
ſtellis: ⁊ robur datum eſt illi contra iuge
ſacrificium propter peccata: ⁊ deiecit lo-
cum ſanctificationis videlicꝫ anthiochus
qui appellatus eſt ephiphanes: id eſt no-
bilis ſub quo ſeptem machabei fratres p
uuli cum matre paſſi ſunt. Iam in rem
iſtam propꝛius ſermo tendebat: que nimi
rum pars magna eſt prelij quo preliatus
eſt draco ille magnus ſerpens antiquus
qui vocatur diabolus Apoca. xij.
⁊ ſatanas cōtra ſepedictuꝫ: ille beate mu
lieris conceptum id eſt contra ſuſceptum
in fide āntique eccleſie ex tempoꝛe abꝛahe

verbum promiſſionis:ſed mentē adhuc
ſuperius tenet illa vox ad danielem ange
li dicentis ¶ Da.x. ¶ Daniel vir deſide-
rioꝝ intellige verba que ego loquor ad
te:⁊ noli metuere:qꝛ ex die p̄mo quo po-
ſuiſti cor tuum ad affligendum te in con
ſpectu dei tui exaudita ſunt verba tua:et
ego veni propter ſermones tuos. Prin-
ceps autem r̄gni perſarum reſtitit m.xxj.
diebus. Et ecce mihahel vnus de princi-
pibus primus venit in adiutorium meū.
⁊ ego remanſi ibi iuxta regem perſarum
Et rurſum ait. Nunquid ſcis quare vene
rim ad te:⁊ nunc reuertar vt prelier ad-
uerſus principem perſaꝝ. Cum eni egre
derer apparuit princeps grecoꝝ veniens
⁊ nemo eſt adiutor meuſ in omnibus his
niſi mihahel princeps v̄r. Vox inq̄ eiuſ-
modi mentem audientem tanq̄ tuba ve-
hemēs:ad ſe conuertit ⁊ miraculo ſuo cō
monefacit non preterire nos:q̄ non ſolū
homines:verumetiā angelice fortitudies
mote fuerint ⁊ principes fuerint in prelio
q̄ declamare ſuſcepimus ſcribentes hoc
opus de victoria verbi dei.

¶ Princeps perſarum ⁊ grecorum ma
los angelos debere intelligi reſiſtētes pri
cipibus bonis.i.angelis ¶ Capi.iiij.

Princeps ut

Pos perſarum ⁊ grecoꝝ quales
ſint vnus de doctoribus eximi
js beatus Jeronimus breuit̄ innuit. Iſti
ſunt inquit principes d̄ quibus ⁊ paulus
apoſtolus loquit̄ ¶ corin.ij. ¶ Sapiam
loquimur inter pfectos quā nullus princi
pum huius ſeculi cognouit. Si enim co-
gnouiſſent nūq̄ dn̄m glorie crucifixiſſēt
Profecto ⁊ ſi huiuſmodi auctoritas de-
eſſet prudens tamē auditor principes ma
los:angelos malos intelligere non dubi-
taret ꝯtra quos bonis principibus preliā
dum erat qui contradicunt precibus ſan-
ctorum hominum ⁊ legationi ſanctoꝝ an
gelorum Siquidem mundi princeps dia
bolus a domino dictus eſt.⁊ mundus ait
apoſtolica veritas in maligno poſitus eſt
Cum de toto conſtet:de ptibus quis du-
bitet. Si totius mundi princeps diabolus
nonne conſequenter partium mundi:ſcili
cet pſarum atq̄ȝ grecoꝝ pricipes male po
teſtates maiori principi diabolo ſubmini
ſtrantes recte intelligunt̄. Non eni perſe
⁊ greci:dei cultores erant:ſȝ potius crea-
ture q̄ creatori ſeruiebant:non deum ſed
pro deo demonia colebant. Perſe ſolem
quem ⁊ dicebant. Appollinem greci ſub
nomine vel obtentu ſapiētie ſue mineruā
aliiq̄ȝ gentes alia deorum portenta:gens
vnaqueq̄ȝ ſuum pre ceteris ſingulariter:
omneu autē vniuerſaliter ſub nomine io
uis principem demonum: principem mū
di diabolum colebant ⁊ eiuſmodi princi-
pibus tam malis ſpiritibus coram ſimu-
lacris ſuis ſeſe proſternebant vtiq̄ȝ:quoꝝ
dij fuerūt multomagis principes.recte di
cti ſunt eorum.

¶ Q̄ȝ princeps populi dei mihahel ſit. Et
q̄ principes boni ſemper ſibi conſentiant
mali aūt ⁊ bonis reſiſtāt ⁊ ſibimet diſſen
tiant. ¶ Capitulum.v.

Oꝛro dane

Pis ⁊ totius populi deum ver-
um colentis princeps erat mi
hahel:princeps ſanctus:angelus bonus ar
changelus magnus . Nam itidem ange
lus dicit illi ¶ Dani.x ¶ Et nemo ē adiu
tor meus in omnibus hijs niſi mihahel pri
ceps v̄r. Et rurſuȝ ait ¶ Da.xij ¶ In tē
pore aūt illo conſurget mihahel princeps
magnus qui ſtat ꝓ filijs populi tui. Sub
tam diuerſis imo contrarijs principibus
poſiti:homines ⁊ reges gentiuȝ in diuer
ſum atq̄ȝ ꝯtrariuȝ tendebant.⁊ principes
coꝝ principes mali maloꝝ:bōis principi
bus bonoꝝ ⁊ dn̄m colentiū ſine dubio r̄ſi
ſtebant:quoȝ hic loquit̄ vnus de bōis pri
cipibus ¶ Da.x ¶ princeps regni pſaꝝ r̄ſti
tit mihi.xxj.diebus:⁊ boni q̄deȝ pricipes
ſp̄ ſibi ꝯſentiūt:mali aūt ⁊ ſp̄ bonis quo
ad poſſunt reſiſtūt:⁊ ſibimet ſp̄ diſſentiūt
⁊ ſp̄ int̄ eoſ iurgia ſunt:qꝛ ſupbi ſunt:ſimi
lit̄ q̄ ſub ipſiſ ſunt hōies mali ſp̄ a bōis di
ſentiunt ⁊ nihiloīnus ꝯ̈ ſemetipſos diuiſi
ſunt:regnū aduerſus regnū:ciuitas ꝯ̈ ci-
uitatē:domus ꝯ̈ domū:vir in viꝝ:⁊ q̄uis
aliq̄ ſint intdū ꝯſanguinitate iūcti nulla fi
des regni ſocijs.omniſq̄ȝ poteſtas impa-
tiens conſortis erit.

¶ Unde ꝑcipibuſ malis ꝯtra principes bonos vis vlla ſit ꝑliandi: aut facultas reſiſtendi: ſiue contradicendi. ¶ Ca.vj.

VNde aũt principibus malis ꝯtra principes bonos vis vlla preliandi: vnde virtus reſiſtendi: vnde facultas ꝯdicendi ex cauſis: ex hominũ ſiue populoꝝ pc̃tis Preliant̃ quippe in campo iuſticie conflictu iudicij. Mali pugnant accuſando boni pugnãt defendendo: iudice deo. In quantũ magna ꝛ vera accuſatio: intantũ tarda ꝛ inualida eſt defenſio. exẽpli grã. Magna ꝛ vera fuit accuſatoris accuſatio contra decẽ tribus iſrabel que appellabantur ſamaria: diuiſe a domo dauid ꝛ a tribu iuda. Magna inquã accuſatio principis aſſirioꝝ quicunqꝫ fuerit ille angelus malus ꝙ nunqꝫ receſſiſſet a pc̃tis ieroboã qui peccare fecit iſrabel: ꝛ incorrigibiles fuerunt. totiens quotienſ audito per prophetas verbo domini factis apud ſe per helyam ꝛ per helyzeum tot ſignis: tot prodigiis. Et magna quidem: ſed nõ tam magna erat accuſatio principis perſarum ꝯtra iudeos qui captiui tenebant̃ ſub rege perſarum: quia peccauit quideꝫ ꝛ tribus iuda in iheruſalem: ſicut decem tribus in ſamaria: ſed non tam ꝑtinaciter Nam aliqui ex regibus iuda penitentiaꝫ egerũt vt manaſſes. aliqui etiã iuſti fuerẽt ꝛ populũ correxerũt vt ezechias et ioſias De regibus aũt decem tribuum nullus vt iam dictũ eſt receſſit a pc̃tis ieroboaꝫ Magna igitur accuſatio principis aſſiriorum ꝛ tam magna vt nullus eos defendere potuerit quin iuſte tenendi eſſent ꝑpetua captiuitate captiui. Accuſatio aũt principis perſarũ magna quidem: ſed nõ tam magna fuit vt deberet eſſe ſub rege perſarum inſolubilis iudeorũ captiuitas: quia non fuerat eorum vel regum ipſoꝝ inſolubilis culpa id eſt ſine regũ aliquoꝝ ꝛ populi publica vel cõmuni penitentia. ꝑinde reſtitit quidẽ mihi inquit princeps perſarum: ſubauditur: ſed nõ vſqꝫ quaqꝫ reſiſtere poterit: qꝛ videlicet cauſa veſtra moduſqꝫ pc̃ti ꝛ principi veſtro michaeli: qui ſolus auditor meus eſt in oĩbus his: locum facit iuſte defendi ꝙ non debeatis perpetua captiuitate teneri: quia non in perpetuum a domino receſſiſtis: imo penitentie ſatiſfactionẽ nonnunqꝫ obtuliſtis: ꝛ nunc offertis

¶ Que ſit ratio numeri vel dicti huius: princeps perſarum reſtitit mihi viginti ꝛ vno diebus. ¶ Capitulum.vij.

QVe porro eſt ratio numeri huius: princeps perſarũ reſtitit mihi viginti et vno diebus: videlicet quia tot diebus expectatum ꝛ deſideratum fuerat a daniele reſponſum diuinum: tanto deſiderio vt ꝓpter hoc ibidẽ dici meruit vir deſiderioꝝ Tot inquam diebus expectatum fuerat reſponſum. nã in diebus illis ego daniel inquit ¶ Daniel.x ¶ lugebã trium ebdomadarum diebus: paneꝫ deſiderabilẽ nõ comedi: ꝛ caro et vinum nõ introierũt in os meum: ſed neqꝫ vngento vnctus ſum: donec complerentur trium ebdomadarũ dies. triũ ebdomadaꝝ dies. xx. ſũt ꝛ vnuſ Itaqꝫ tanqꝫ de mora daniel cõquereret̃. ꝛ tarditatis argueret angelum vltroneaꝫ prefert excuſationẽ cur nõ venerit a prĩo die luctus ꝛ ieiunij. Ex die primo inquit ¶ Daniel.x ¶ quo poſuiſti cor tuum ad affligendum te in cõſpectu dei tui exaudita ſunt verba tua: ſubauditur: pro tua ꝑſona quia coram deo iuſticia inuenta eſt in te: non tamen die prĩo veni ꝓpter ſermones tuos: ꝛ iſta cauſa fuit tarditatis: quia princeps regni perſarũ reſtitit mihi videlicet contradicens: ꝛ aſſerens iniuſtã eſſe captiuitatis ſolutionem: ꝛ ſic illo reſiſtente: teqꝫ in oratione ꝛ afflictiõe perſeuerante tranſierũt viginti ꝛ vnus dies: et nũc veni tandẽ docere que ventura ſunt ſm̃ iudicis miſericordiam et veritatem: ſic incipiens multa ꝛ admirabilia tanqꝫ hyſtoriam recitans de futuris annunciat danieli quoꝝ hic finis eſt ¶ Daniel.xij ¶ Qui autem docti fuerint fulgebunt quaſi ſplendor firmamẽti. ꝛ qui ad iuſticiã erudiũt multos quaſi ſtelle imperpetuas eternitates.

¶ Unde et nos ſcire poſſumus malos angelos reſiſtere ꝛ ꝯtradicere ſanctis angelis inuocationeſqꝫ atqꝫ clamores nr̃os

deo offerentibus: dū cito non exaudimur
Capitulum.viij.

Terribile atqꝫ

t lamentabile nobis datur docu
mentū vt ſciamus cauſaꝫ eſſe
apud dei iudicium: quotiens in maligna
tribulatione ſeu publica ſeu priuata non
cito exaudimur clamantes ad dominum
Scire nanqꝫ debemus ſctōs angelos int
deum ꝛ dei ſeruos adminiſtratorios eſſe
noſqꝫ in conſpectu eoruꝫ pſallere ꝛ orare
ſemperqꝫ illos paratos eſſe ad offerendas
deo orationes eccleſie. Scire etiam debe
mus angelos ecōtra malos venire ꝛ con
tradicere illis atqꝫ reſiſtere: ꝛ cum ſint in
iuſti: noſtre iure ꝯtra nos declamare cau
ſas iniuſticie ꝙ videlicet exaudiri non de
beamus: eo ꝙ neqꝫ plena fide oremuſ: ne
qꝫ propoſitas nobis exauditionis conditi
ones obſeruemus que ſunt huiuſmodi
Yſaie.lviij Solue colligationes impie
tatis: ſolue faſciculos deprimētes: dimitte
eos qui ꝯfracti ſunt liberoſ: ꝛ omne onus
diſrumpe. Frange eſurienti paneꝫ tuum:
ꝛ egenos vagoſqꝫ induc in domum tuaꝫ
Cum videris nudum operi eum: ꝛ carnē
tuam ne deſpexeris. Tunc inuocabis et
dominus exaudiet. clamabis ꝛ dicet. ecce
aſſum. Cū igitur inuocamuſ ꝛ dominus
non exaudit. dum clamamus et non dicit
ecce aſſum. Scire debemus ſanctis ange
lis inuocationes atqꝫ clamores noſtros
deo offerentibus reſiſtere ꝛ contradicere
malos angelos habentes in manibus ac
cuſationē: iacula que ſunt peccata noſtra
non redempta iam dictis miſericordie o-
peribus que dominus in ꝯditione poſuit
ſi iuſte exaudiri deſideramus. Sed iam
cepta proſequamur.

De eo quod dictū eſt. Ecce michael
vnus de principibus primis venit in adiu
torium meum: ꝛ ego remanſi ibi iuxta re
gem perſarum Danielis.x
Capitulum.ix.

Ecce iquit mi

e chael vnus de principibus pri
mis venit in adiutorium meū
ꝛ ego remanſi ibi iuxta regem perſarum
Ac deinceps Daniel.x Et nunc re-
uertar, vt prelier aduerſus principem per
ſarum. Cum enī egrederer apparuit pri
ceps grecorum veniens. Notāda eſt hec
litera quia remanſi dicit. non iuxta prin-
cipem perſarum: ſed iuxta regeꝫ perſarū
Rex nanqꝫ perſarum homo erat darius
vel cyrus cum quo vel iuxta queꝫ ꝙ me
lius ſonat bonum angelū remanere opor
tebat. quia captiuorū cauſa hoc exigebat
Princeps auteꝫ perſarum angelus ma
lus erat iuxta quem nō remanere: ſed ad
uerſus queꝫ preliari bonum angelum de
cebat. Quid comodi: quid boni fructus
inde prouenerit ex eo ꝙ iuxta regem per
ſarum bonus iſte angelus remanſit: ꝛ ad
uerſus principem perſarum preliatus eſt
non opus querere eſt: quia notum ꝛ iam
ſuperius tractatum eſt: qualiter rex per-
ſarum inſtinctu dei iudeorum captiuitatē
ſoluit: ꝛ de reedificādo magni dei templo
decretum edixit. et deinde qualiter alius
rex perſarum aſſuerus retentus fuit: ne
peſſimum aman agagite hoſtis iudeorū
conſiliū proficeret: imo malicie eius ma-
chinationes in caput eius retorqueret. vn
de tam feliciter euenerūt: niſi quia bonus
iſte angelus remanſit iuxta regē perſarū
videlicet adminiſtrans conſilium bonum
Spiritus enim inquit apoſtolus admini
ſtratorij ſunt. ꝛ qꝛ preliatus eſt aduerſus
ſibi reſiſtenteꝫ angelum malum principē
perſarum offerendo deo orationes: ꝛ de
fendendo cauſam captiuorum. Magna
ſunt hec ꝛ digna vt pro illorum effectu
ſancti principes celorum preliarentur. ſi
memoriter teneas qđ iam ſepe diximus:
quia reſeruatio gentis illius preparatio
erat aduentus chriſti iheſu vt eſſet vnde
illo naſcente verbum promiſſionis imple
retur. vnde gaudere ꝛ letari habebāt nō
ſolū iſte preliator angelus ꝛ michael ad-
iutor eius: ſed ꝛ omnes angeli archāgeli
throni dominationes principatus poteſta
tes virtutes cherubin atqꝫ ſeraphin cum
omnibus hominibus bone voluntatis

De eo ꝙ ait. cum enim egrederer apparuit princeps grecorū veniens et quid fuerit tunc temporis venire grecorū principem.

Capitulum. x.

Sed ecce aliud malum. Cum enim inquit Daniel. x Cum egrederer apparuit princeps grecorum venies: ſubaudi ad obtinendum vel acquirendum macedonibus imperium ſub quo videlicet imperio filij populi tui multa paſſuri ſunt. Iam tunc apparebat. iam tunc veniebat regnuꝫ grecorū agitante populos grecie iſto queꝫ dicit principem grecorum. Nec mirum ſi iam videbat angelus bonus in conſpectu dei ſtans ⁊ ab ipſo egrediens: ⁊ ad ipſum regrediens non inquaꝫ mirū ſi iam videbat venire incipientē eiuſmodi principeꝫ: quia videlicet iam tunc magna greci facere incipiebant. Promptum eſt volenti ex hyſtoriis recolere quanta poſtmodum greci maximeqꝫ athenienſes: et fecerūt ⁊ paſſi ſunt. Precipui vel primi grecorū in rebus bellicis extiterunt. quippe quorum opera inquit pompeyus troyus effectu maiora ꝙ dicto fuere que nō modo vltra ſpem gerendi: verum etiaꝫ vltra geſti fidem peracta ſunt. Sub hiſdeꝫ temporibus quando danieli viſiones iſte reuelabantur ipſum darium a cyro: terciuꝫ regem perſarum: cuius tempore hec danieli angelus in viſione locutus eſt athenienſes vicerunt. Cognito nanqꝫ darius ꝙ athenienſis hoſtibus contra ſe auxiliū tuliſſent omneꝫ impetum belli in eos conuertit. cuius aduentu audito athenienſes auxilium a lacedemoniis petiuerūt: ⁊ magna cum alacritate animorum hoſtibus obuiam venerunt. Pugnatum eſt tanta v̄tute vt hinc viros: inde pecudeſ: putares ducēta milia perſe eo prelio ſiue nauigio amiſere. Claret itaqꝫ quomodo dictuꝫ ſit Danielis vbi ſupra Cum enim egrederer apparuit princeps grecoꝝ veniens quia iam tunc perſe a grecis vinci incipiebant. ⁊ deinde dario decedente cū filius eius xerſes habens milia ſeptingēta greciam intraſſet vt non immerito proditum ſit flumina ab exercitu eius ſiccata: greciamqꝫ omnem vix capere eius exercitū potuiſſe duobus preliis terreſtribuſ: ⁊ tercio nauali prelio in quo decies centū miliū milia numero naues habuiſſe dicitur victi ſunt: ⁊ introitus regis eorum in greciam ꝙ terribilis tam turpis ac fedus diſceſſus fuit. Mirum dictu et veteres recenſentibus hyſtorias perſpicuum eſt ꝙ crudeliter mali illi pricipes angeli truces per eadem tempora luſerunt in ſanguine hominum: nūc grecis grecos: nunc indeꝫ grecis cedentibus ⁊ occidentibus perſas impacabili furore: ita vt non ignores cur dictum ſit. Mundū in maligno poſitum fuiſſe: vel eſſe cuius videlicet maligni dyaboli ſuffraganei principes erant illi iam dicti: qui quoniā principabantur illis non poterat pax eſſe impiis.

Qualiter princeps grecoꝝ peruenerit id eſt regnum grecorum per alexandruꝫ macedoneꝫ principatum obtinuerit: ⁊ de conceptu eiuſdem alexandri.

Capitulum. xj.

Dixiſſe nos arbitramur de principe grecorū qualiter venire ceperit. Iam dicenduꝫ eſt qualiter peruenerit. qualiter regnum grecorum ſiue macedonum qui profecto greci ſunt auctum imperio cum ceteris gentibns. iudeam quoqꝫ tenuerit: ⁊ per quē illa facta ſint que facienda ſuperior viſio demōſtrauit ī cornu modico: quod ſubortum eſt ex quatuor cornibus hirci ſupra memorati. Poſt annos imperij perſici plus minus ducentos vigīti. alexander macedo decedēte philippo virtute ⁊ viciis patre maior. Porro ſi verū memorant qui de illo ſcripſerūt veraciter illum adduxit in regnum: et cum illo peruenit iam dictus ille malus princeps grecorum: permittente deo cuius permiſſio ſemꝑ eſt iuſta licet malignoꝝ principum voluntas ſiue intentio ſemper ſit iniuſta. Ferunt nanqꝫ geſtorum eius ſcriptores:

nectanebũ quendaꝫ maleficum per male
ficia transfiguratũ incornuti iouis demo
nium quem dicunt ãmonem olimpiadis
vxoris philippi iniſſe concubitũ.atqꝫ ex-
inde alexandrum hunc fuiſſe generatum
Ferunt ⁊ hoc alij:quia qua nocte cũ mr̃
olimpias concepit:viſa eſt per quieteꝫ cũ
ingenti ſerpẽte volutari. vtraqꝫ hec dicta
ſcriptorum ſatis ſibi conſentiũt: niſi ꝙ ab
altero plus:⁊ ab altero minus eſt dictum
⁊ vtraſqꝫ libent̃ audimus ꝙ hoc vel illud
dicere ẽ teſtificari ꝙ illic nõ defuerit ma
lignorum cooperatio ſpirituum vbi con-
ceptus ẽ talis vir: talis futurus predo ter
rarum.⁊ vt ait quidaꝫ inſignis auctor nõ
vtile mundo editus exemplum tot gẽtes
eſſe ſub vno poſſe viro.

¶ De fortitudine eiuſdeꝫ alexandri:⁊ ꝙ
amonis filium ſe cenſeri iuſſerit. quodqꝫ
per inſigne cornu hirci apud danieleꝫ pre
ſignatus ſit ¶ Capitulum.xij.

Propter feli-
citatẽ prede ſue qua predatus
eſt mundum:⁊ ꝓpter inuictaꝫ
fortitudinem celeritatemqꝫ victoriarũ pre
ſignatus eſt per cornu inſigne quod ha-
bebat inq̃t daniel hircus int̃ oculos ſuos
Puer nãqꝫ acerrimis eruditus fuiſſe di
citur literarum ſtudiis.⁊ deinde per quin
quennium creuiſſe ſub ariſtotile omniuꝫ
philoſophorum nobiliſſimo doctore. ade
ptus imperium regeꝫ ſe terrarum omniũ
ac mũdi appellari iuſſit. Tante ſuperbie
fuit vt de ſe plus ꝙ̃ de homie iuberet cen
ſeri ⁊ in idipſum maternũ ſue ꝯceptionis
opprobrium qđ iam ante nullis auditum
fuerat verteret in gloriaꝫ ſibi. Deniqꝫ vt
aiũt idẽ ſcriptores philippus vltimo ꝑpe
vite ſue tꝑe filium ſuum non eſſe palam
predicauerat: qua ex cauſa olimpiadẽ ve
lut ſtupri compertam repudiauerat. Si-
quidem ipſa olimpias philippo confeſſa
fuerat alexandꝝ non ex eo:ſed a ſerpente
vt iam dictum eſt ingentis magnitudinis
concepiſſe qđ nõ erat aliud niſi adulteriũ
nectanebi per maleficia trãſfigurati: ſeqꝫ
ãmonet eſſe dicẽtis. Igitur alexander cũ
ad iouem ãmonem pergeret:reſponſa pe
titurus de euentu futurorũ: ⁊ origine ſua
cupiens origineꝫ diuinitatis acquirere ſi-
mul ⁊ matrem infamia liberare:per pre-
miſſos ſubordinat quid ab antiſtite tẽpli
ſibi reſpõderi vellet. Ingredientẽ templũ
ſtatim antiſtes ſic fuerat ſubordinatũ ſa-
lutat vt ãmonis filium ille letus quaſi dei
adoptione hoc ſe pater cẽſeri iubet.regat
deinde an omnes interfectores pentis ſui
ſit vltus. Fuerat nanqꝫ philippus in ſpe-
ctaculis ã quodam nobili iuuene nemini
ſuſpecto obtruncatus. Reſpondet̃ patreꝫ
eius nec inſici poſſe nec mori:regis phi-
lippi pene peractam vltionẽ.comitibuſqꝫ
eius hoc fuit reſponſum vt alexandꝝ pro
deo non pro rege coleret.ob tantã cordis
eius ſuperbiam reor ſic viſum:⁊ ſic dictũ
qꝛ hircus caprarum veniebat ab occidẽte
ſuper faciem totius terre:⁊ non tangebat
terram vt ſit ſenſus:quia generationẽ ſuã
non terrenam: ſed diuinã cenſeri volebat
Nam ⁊ moriens ad poſtremũ in templo
ãmonis vtpote patris ſui dei corpus ſuũ
condi iuſſit.

¶ Quomodo alexander iheroſolimam
venerit:⁊ principeꝫ ſacerdotum veſtibus
ſacris indutum veneratus ſit.
¶ Capitulum.xiij.

Nec dũ cauſa
cõmemorat: vt hircus ille ſcꝫ
regnum grecorũ iudam ⁊ ihe
ruſalem templũqꝫ nuper de ruina ⁊ igne
caldeorum reſuſcitatum deuaſtaret neqꝫ
cornu illud inſigne ad hoc fuerat deputa
tum vt faceret quod faciendum erat per
aliud cornu eiuſdem hirci iuxta viſionis
ſupra memorate miſteriũ. Sciendũ q̃ppe
qꝛ non niſi ob cauſas manifeſtaſ non niſi
ob ſcelera grandia contigit vt vel nabu-
chodonoſor locum illum prius vel antio
chus deſertuꝫ redderet poſterius. Cauſa
precedẽtis id eſt babilonie tẽpeſtatis ſuo
loco diximus cauſas ſequentiſ poſtmodũ
dicemus.igit̃ intendebat quidẽ dyabolus
contra deũ: contra ꝓmiſſionis dei verbũ
vibrare illud hirci cornu magnũ:ſed ꝓmiſ
ſus nõ eſt: imo manifeſta dei vĩute locus
ille defenſus eſt. Cum enim ideꝫ alexand

iheroſolimam adueniret: phenices ait io
ſephus et caldei ſecum reputabant: quia
quicquid potuiſſet furor imperialis in ci-
uitatem ⁊ ipſe cōmitteret: et ipſos cōmit
tere permitteret ⁊ principem ſacerdotum
ſūmis afficeret contumeliis. At idē prin-
ceps ſacerdotum nomine iaddi diuina vi
ſione premonitus fuerat vt conſideret: ſer
uiſqꝫ ciuitatem ornaret: portaſqꝫ prorſus
aperiret. Et alij quidem cum veſte alba.
Ipſe autē ⁊ reliqui ſacerdoteſ cum legiti
mis ſtolis occurrerēt ſperātes: nihil ſeuū
pati deo prouidente. hoc facto venit e di-
uerſo ꝙ putabant iā dicti phenices ⁊ cal
dei. Nam alexander videns multitudinē
veſtibus albis indutā. Antiſtites vero cū
biſſinis ſtolis: ⁊ principē ſacerdotū cum
tunica iacinctina ⁊ aurea ſtola ſuꝑ caput
habentem cydarim: ⁊ laminā auream in
qua ſcriptum erat dei nomē adijt ſolus ⁊
nomen adorauit. ⁊ principē ſacerdotum
primus veneratus eſt. Suꝑ hoc ſyrie re-
gibus ⁊ reliquis ſtupentibus corruptāqꝫ
regis mentem putantibus: cum vnus ex
oībus interrogaſſet eum dicens. Cur cū
oībus adorātibus ipſe adoraſſet principē
ſacerdotū gentis iudee. Non hunc inquit
ille adoraui: ſed deū cuius principatu ſa-
cerdotij functus eſt. nam per ſomnium in
huiuſmodi cū habitu cōſpexi. Preclara
victorie pars: victorie nōis vel verbi dei
taliter ob adimplendā veritatē ꝓmiſſiōis
illam gentē reſeruantis atqꝫ defendentis
vt regnorū capita ſibi humiliaret. dum et
babilōis caput nabuchodonoſor ꝓphetā
eius procidens adorat: ⁊ macedonū dya-
dema magnus alexāder in ſacerdotis or
natu nomē dei nihilominuſ adorat: ⁊ coꝝ
medius tpe potentiſſimus perſarum me
dorumqꝫ rex miſteriū victorioſe paſſiōis
eius ſic ſuo loco dictū eſt appenſo aman
in patibulo licet ignorans concelebrat

Quomodo illud cornu fractū ſit id eſt
quomō alexāder magnus vita deceſſerit
Capitulum. xiiij.

Quomō tandē
cornu illud fractū eſt. Hircus
enim caprarum ait ſcriptura.

Daniel. viij Factus eſt magnus nimis
cumqꝫ creuiſſet fractum eſt cornu mag-
num. Quomodo fractum eſt. quomodo
mortuus qui eſtimabatur ⁊ eſtimari vo-
lebat immortalis magnus alexander: ve
nerat babiloniā ⁊ ibi per inſidias veneni
accepit poculum: cuius veneni tanta vis
fuiſſe dicitur vt nō ere non ferro nō teſta
cōtineretur nec aliter ferri: niſi in vngula
equi potuerit. Accepto poculo media po
tione repente velut telo ꝯfixus ingemuit
elatuſqꝫ conuiuio ſemianimis ita amare
cruciatus eſt vt ferꝝ in remedia poſceret
tactūqꝫ hoim velut vulnera indoleſceret.
Sexta die deceſſit alexander menſē vnū
⁊ annos tres et. xxx. natus: cuius tēporis
tam breuiſſimi nunc idcirco meminerim
vt recogiteſ qualis vel quanta eſſe poſſit
cauſa huius iuuenculi in iudicio antiqui
dierum ſuper thronū ſedentis ⁊ iudicātis
de beſtiis illis quarū tercia beſtia fuit hic
pardus id eſt per pardū ſignatus ſeuus
atqꝫ ſuꝑbus. Quale enim eſt cum ꝯtem-
platione illius antiqui videre iuuenē tpis
tantilli rapientē regnū qđ idem antiquus
diſponere debuit ſeqꝫ appellari iubentem
terrarum omniū regem ac totius mundi
Nimirum tale eſt imo lōge ridiculoſius
eſt ꝙ ſi locuſta ſubſiliat: ⁊ breui ſaltu gi-
gantē ſe haberi velit: tam magnū vt celū
cōtingat. Jam dudū de iſto ⁊ de ceteris
irreuerētibus ⁊ in republica eiuſdē antiq
dierum rapinā regnoꝝ facientibus dictū
fuerat. Periit memoria coꝝ cum ſonitu
⁊ dn̄s ineternū ꝑmanet. qui et ꝑmanens
dicit. Conſiliū meum ſtabit: ⁊ voluntas
mea fiet: ſubaudit̄. vt ille ſolus vincat ſo-
lus regnet atqꝫ imperet qui antiquitus a
me preelectus eſt: quia verum ⁊ maturū
eſt antiquitatis mee iudiciū vt ſolus ille
rex ſit omniū per quem ſolum omnia fa-
cta ſunt.

De quatuor cornibus quomō fracto
cornu ſuborta ſint: ⁊ cum ſcribant ſeptē
capita draconis quomō decē dyademata
legatur habere in capitibus ſuis.
Capitulum. xv.

FRacto cornu hirci magno orta ſunt inq̄t cornua q̄tuor ſup illud per q̄tuor ventos celi.i.mortuo alexandro magno: diuiſum eſt regnū eius in ptes quatuor: ⁊ laceratū eſt etiam in externos exceptis his quatuor regnis macedonie aſie ſyrie ⁊ egipti. In egipto enī primus regnauit ptholomeus lagi filius id eſt ad meridiē. In macedonia philippus qui ⁊ arideus frater alexandri id eſt ad occidentem. In ſyria ⁊ babilone ſeleucus qui et incauon .i.ad orientē. In aſia ⁊ ponto antigonus .i.ad ſeptentrionē. hoc ſ'm plagas totius orbis. Ceterū q̄ in iudea eſt ad aquilonē ſyriam: ⁊ ad meridiem egiptū habet. Hic iam illud occaſio ſuggerit ꝙ i apocalipſi draco ſiue beſtia hec cuius contra verbū dei prelia preſentis operis intentio recenſenda ſuſcepit capita quidem ſeptē: ⁊ in capitibus ſuis dyademata. Decem vero ſcribitur habere cornua .nam ecce inquit Apoc.xij. draco magnus ruffus habēs capita ſeptē ⁊ cornua decē: ⁊ in capitibus ſuis ſeptē dyademata. Cur ita ſit preſens locus vigilanſ obſeruatus innuit: q2 videlicet dū in vno ex ſeptem regnis que ſunt ſeptem capita draconis pro vno rege alexandro decedente quatuor ſuccedūt ⁊ imponunt ſibi oēs dyademata: creſcit numerus regū: ⁊ decē fiūt reges ſeptē regnorū per que vt iam ſepe dictū eſt hoc agere inſtitit draco dyabolus: vt irritū fieret pmiſſionis dei verbū. Nā ⁊ ſi in quatuor partes diuiſum eſt regnum macedonicū: pro vno tamen imperio computatū vſq3 ad romanorū imperium: ⁊ vna tantū ps ſc3 ſyrie regnum per antiochū epyphanē draconis eius maliciam id eſt ſeuā ꝯtra teſtamentū dei crudelit exercuit pſecutiōē

De epyphane antiocho quotuſ rex ſyrie fuerit: ꝙ ipſe ſit quē ita pphetica viſio deſignat. De vno aūt ex q̄tuor cornibus egreſſū eſt cornu vnū modicū. Ca.xvj.

PRimus vt iam dictū eſt poſt mortē alexandri ſyrie regnauit ſeleucuſ cognomento nycanor. Secūdus antiochus qui appellatuſ eſt ſoter. Tercius ⁊ ipſe antiochus qui vocabat' theos.i.deus. quartus ſeleucus qui cognomiatus eſt callinitus. quintus ſeleucus cognomento keraunos ſextus antiochus frater ſeleuci qui appellatus ē magnus. ſeptimus ſeleucus filius antiochi magni. octauus antiochus q̄ appellatus eſt epyphanes frater ſeleuci. iſte eſt radix peccatrix: de quo primus liber machabeorū ſic incipit Machabeorū.j. Et exiit ex eis radix peccatrix antiochuſ illuſtris filius antiochi regis q̄ fuit rome obſes: ⁊ regnauit in āno centeſimo ⁊.vij. regni grecorū. Iſte eſt quē ita pphetica viſio deſignat Daniel.viij De vno aūt ex q̄tuor cornibus egreſſū eſt cornu vnū modicū.i.de ſeleuco qui cognoiatus eſt nycanor vt iam dictū eſt exiit rex iſte antiochus octauus ab illo rex v'tute modicus: arrogantia magnus. Et factū eſt cornu illud magnū cōtra meridiē ⁊ ꝯtra orientem ⁊ contra fortitudinē: et magnificatū eſt vſq3 ad fortitudinē celi: ⁊ deiecit de fortitudie ⁊ de ſtellis: et ꝯculcauit eas ⁊ vſq3 ad principē fortitudinis magnificatus ē: ⁊ ab eo tulit iuge ſacrificiū: et deiecit locū ſanctificatiōis eius ſic̄ in machabeorum libris narrat'. hanc malorū partē declamare noſtri propoſiti eſt. nā cetera regni illius mala que contra ſemetipſos: alexandri principes ⁊ duces ſeu comites mox facti reges geſſerunt: ad preſens nō ptineret negocium: quia videlicet contra dei teſtamentū manuſ ſuas vel arma ſua non extulerunt: ſed ſuū inuicē ſanguinem male prodigi biberunt. Sunt hyſtorie q̄s quicunq3 legit plane animaduertere pōt alexandrum non degeneraſſe a ſerpente: imo demonio de quo ſub nomie āmonis fuiſſe ꝯceptū ſc: ipſe gloriatus eſt: cuius videlicet alexandri ſupbia celerē cadens in mortem: cedium plurimarū ſeminarū fuit: ſuoſq3 domeſticoſ contra ſemetipſos diuiſit odiis vipereis: diſcordiis ſerpētinis

De morte onye pōtificis: ꝙ principiū fuerit ſanguinis quo maduit illud quintū caput draconis Capitulum.xvij.

PRincipiū ſan
guinis quo caput iſtud draco
nis caput quintum maduit et
ruſſum cepit fieri: cedes onye pōtificis ex
titit pij ⁊ mala odio habētis: ꝓpter cuius
pietatem cum leges adhuc optime cuſto
direnť: ⁊ ſancta ciuitas in omni pace ha-
bitaretur fiebat: vt ipſi reges ⁊ principes
locum ſūmo honore dignum ducerent et
templū maximis muneribus illuſtrarent
ita vt ſeleucus aſye rex de redditibuſ ſuis
preſtaret omnes ſumptus ad miniſterium
ſacrificiorum pertinentes. vita exceſſerat
ſeleucuſ: regnumqꝫ ſuſceperat antiochus
qui epyphanes id eſt nobiles appellabať
Rege illo falſo nobili ⁊ vere ignobili re-
gnāte: menelaus qui onyas dictus fuerat
ſed grecoꝝ emulatus gloriaꝫ inter cetera
gētilis ritus inſignia: grecū quoqꝫ nomē
aſſumpſerat vt vocareť menelaus aurea
quedam vaſa templo furatus: alia dona-
uerat: alia vendiderat. ob quaꝫ rem cum
argueretur ab onya: egit vt ab andronico
cui partem vaſorum dederat interficereť
onyas: ⁊ ita factum eſt. Occiſus itaqꝫ ꝓ-
pter iuſticiam primus in acie ſanctorum
martirum machabeorum: de quibus deo
donante nunc erit dicendum. Uir in vita
ſua: ⁊ poſt mortē ſuaꝫ venerabile habens
teſtimonium ꝙ fuerit vir bonus ⁊ beni-
gnus: viſu verecūdus: modeſtuſ moribus
⁊ eloquio decorus: atqꝫ a puero in virtu
tibus exercitatus. Primus in hunc per-
ſecutioneꝫ egit frater ipſius iaſon qui pa-
trio nomine dictus fuerat iheſuſ: ſed ſicut
de menelao iam dictuꝫ eſt grecas patrie
legi preferens glorias: grecum in primis
vocabulū aſſumpſerat vt vocareť iaſon.
Iſte ambiens ſūmum ſacerdotium pecu
nijs oblatis impius facile obtinuit apud
regem impium. poſt hoc vitam quoqꝫ vt
iam dictum eſt amiſit onyas propter iu-
ſticiam.

Qualia propter peccata tunc populi
dei preceſſerunt mala illa que tunc iam
dictus antiochus intulit.

Capitulum. xviij.

DIcendū iam
dum in primis qualia propter pec-
cata permiſſuꝫ ac iuſtum fuit
ante deū vt poteſtatē haberet caput illud
nequiſſimum aduerſus teſtamentum dei
talem tam magnaꝫ vt pene periclitata fu
erit ſpes promiſſionis quam vt ſepedictū
eſt in mentē tunc habebat eccleſia ſm ſi-
militudinem mulieris in vtero habentis.
Malum ipſorum primum ab ipſis pro
ceſſit ita vt exigeret iuſticia fieri quod fa
ciendū eſſe dixerat in dauid deus in ſer-
monibus ſuis iuſtus et vincēs cū iudicať
Pſal. lxxxviij Uiſitabo inquit in vga
iniquitates eorū: ⁊ in verberibus peccata
eorum. Acto nanqꝫ vt occideretur onyas
pontifex pius propter quem vt iam dictū
eſt leges optime cuſtodiebantur predicti
iaſon ⁊ menelaus: ⁊ multi ab ipſis ꝑſuaſi
acceſſerunt ad antiochum: et ad noticiaꝫ
eius produxerunt ꝙ vellent patrias relin
quere leges: ⁊ conuerſationem et mores
obſeruare grecorum j. Machabeoꝝ. j
Rogauerūt ergo eum vt permitteret eis
edificare ginnaſiū iheroſolimis. Eſt autē
ginnaſium nudorum exercicium quo iu-
uenes nudi luctantes ſe exercebant. gin-
nios grece nudus latine. Cūqꝫ ꝯceſſiſſet
antiochus: circūciſionem ſuam inquit io-
ſephus velauerunt vt non apparerēt gre
cis eſſe diſſimiles. qđ ille dicit. ⁊ velauerť
circūciſidoem ſuam. hoc eſt quod ait ſcri
ptura libri machabeorū. Et fecerunt ſibi
prepucia. Circumciſis nāqꝫ impoſſibile
erat aliter ſibi facere ꝑpucia niſi velando
circumciſionem ne appareret ꝙ non ha-
berent prepucia. hoc faciendo receſſerūt
inquit a teſtamēto ſancto ſubauditur. qđ
pepigit deus cum abraham in quo eſt ꝓ
miſſio ſeminis quod eſt xp̄us cuius vide
licet promiſſionis fidem in eo negauerūt
ꝙ circūciſionem ſignaculū fidei velando
prepucia ſibi fecerunt: ⁊ ita veraciter a te
ſtamento ſancto receſſerunt.

De eiſdeꝫ flagicijs propter que iuſte
in populum ſuperuenire debuit ira dei

Capitulum. xix.

Inicium dolorum fuit hoc qđ nimirum accerſierunt ſibimet vltro hoc inicium ſtatim ſecutus eſt pro- fectus et ſucceſſit incrementum. Etenim auſus eſt ſub ipſa arce ſyon ginnaſiū con ſtituere. auſus eſt etiam optimos quoqʒ ephebořum i lupanaribus ponere. Erat autem inquit ſcriptura hoc:non inicium: ſed incrementum quoddam ⁊ profectus gentilis ⁊ alienigene conuerſationis:et ꝓ pter impij ⁊ non ſacerdotis iaſonis nefa rium ⁊ inauditū ſcelus:ita vt ſacerdotes iam non circa altaris officia dediti eſſent ſed contempto templo et ſacrificiis negle ctis feſtinarent participes fieri paleſtre ⁊ prebitionis eius iniuſte:⁊ in exerciciis di ſci: ⁊ patrios quidem honores nihili ha- bentes: grecas glorias optimas arbitra- bantur. Ubi tales erāt ſacerdotes qualis putas erat ppl̄ŭs. Ubi occaſio onya pon tifice pio ſuſtectus. Jaſon impius ⁊ non ſacerdos optimos ephebořuʒ in lupana- ribus ponebat:putas qualis erat iuuētus tam egregij pontificis alumna. Jā vtiqʒ locus ⁊ tempuſ erat vt veniret ſuper eos ſentencia maledictionum illa in libro Deutro.xxviij ¶ quatinus fierent in ex- emplum ſubuerſiōis ʒodome ⁊ gomorre adanie ⁊ ſeboym quas ſubuertit domius in ira ſua ⁊ in furore ſuo ¶ Geneſ.xix niſi teneret dominum deum iuramentū ſuum quod iurauerat ad abraham ⁊ ad dauid pro ſemie qđ erat xp̄ūs naſciturus ex illis.yſaia quoqʒ teſtante cum dicit ca.ſuo.j ¶ Niſi dominuſ exercituū nobis reliqſſet ſemen quaſi ʒodoma fuiſſemus: ⁊ quaſi gomorra ſimiles eſſemus. hec id circo dicta ſint vt appareat aliquatinus e quitas iuſti iudicij dei: q̄a niſi ſola gratia reſeruare voluiſſet gentem illam propter adimplendam veritatē promiſſionis:non tantum ſceleſtibus manibus impij antio chi:verum etiam tali pene iuſtum fuiſſet illos ſubici:q̄ſi ʒodoma vel gomorra ſuc- cubuit.nam etiaʒ grauius erat peccatum iſtorum ſcriptam legem' habentium q̄p ʒo domorum legem huiuſmodi non haben- tium.

¶ Ut loquitur dominus per prophetam zachariam. Quia ego iratus ſum parum Ipſi vero addiderunt in malum.

¶ Capitulum.xx.

Ecce autē il- lud occurrit quod in zacharia propheta dominus exercituū premittens ¶ Zacharie.j ¶ Zelatus ſum iheruſalem ⁊ ſyon zelo magno:et ira ma gna iraſcor ſuper gentes opulentas con- tinuo cauſam iſtam ſubiungit. Quia ego iratus ſum parum. ipſi vero addiderūt in malū. et eſt ſenſus:ego zelo bono ductus Pſal.lxxxviij ¶ Uiſitaui i virga iniqui tates eorū:⁊ in verberibus peccata eorū: poteſtatem dando gentibus vt eos affli- gerem parum. Ipſi autem quibus ꝑmiſi poteſtateʒ:permiſſo abutentes exceſſerūt modum. Nunc ergo diſcrete attendendū ⁊ attēte diſcernendū eſt quid iuſtus deus fieri voluerit illi populo iratus parum: et quid gentes vt tunctemporis erant greci plus faciendo addiderunt in malum. Uđ vt comodiuſ fiat dicendū in primis i quo ſit ira dei parua iuxta quam dicit. Quia ego iratus ſum parum:⁊ in quo ira eius magna iuxta quā loquit᷑. Et ira magna ego iraſcor ſuꝑ gentes opulētas: ſimulqʒ ⁊ illud conſiderabitur: quia paruam iraʒ ſuam zelum vocat dicendo. Zelatus ſum iheruſalem ⁊ ſyon zelo magno. Econtra magnam ipſius miſericordiam ⁊ paruaʒ eiuſdem oportunū erit diſtinguere miſeri cordiam:quia ſicut magne ire magna eſt oppoſita miſericordia quaʒ dauid poſtu- lat dicens ¶ Pſalm.l ¶ Miſerere mei deus ſm̄ magnam miſericordiam tuam. Ita ⁊ parue ire oppoſitaʒ conſtat paruā eſſe miſericordiam: quam in oſee qualis ſit audiuimus deo dicente ¶ Oſee.vj Quid faciā effraym:quid faciā tibi iuda: miſericordia veſtra quaſi nubes matutia ⁊ quaſi ros mane pertranſiens.

¶ Que ſit ira dei parua:⁊ q̄ ira dei ma- gna.⁊ ecōtra que ſit magna:⁊ que ſit dei parua miſericordia.

¶ Capitulum.xxj.

Ira dei parua
iuxta quã dicit. qꝛ ego iratus
ſum parum ſubauditur iheru
ſalem ⁊ ſyon Ira parua eſt virga diſcipli
ne eſt ſcilicet temporalis afflictio ſiue ve-
xatio valens ad hoc vt intellectuꝫ det au
ditui ne forte iheruſalem ſiue ſyon ſcilicet
electa quelibet anima temporalibus bo-
nis inebriata conſopiatur: ⁊ auditus eius
intellectum verbi dei non habeat in quo
eſt vita eterna. Talis ira zeluſ recte dica
tur dicente ipſo ¶ Zacha. i ¶ Zelatus ſum
iheruſalem ⁊ ſyon zelo magno veluti cuꝫ
vir diligens dilectam ſuam fortiter emu-
latur euntem poſt amatores ſuos. Ecce.
quiens ¶ Oſee. ij ¶ Ego ſepiam viaꝫ tu
am ſpinis: ⁊ ſepiam eam materia: ⁊ ſemi
tas ſuas non inueniet ⁊ ſequetur amato-
res ſuos: ⁊ non apprehendet eos ⁊ querꝫ
eos: ⁊ non inueniet: ⁊ dicet. Uadam ⁊ re
uertar ad virum meum priorem qꝛ bene
mihi erat tunc magis ꝙ nũc. porro ira dĩ
magna eſt ꝙ non zelatur quemadmoduꝫ
in hieremia dicit ipſe. Cum zelus meus r̃
ceſſerit a te ⁊ execrantem animam nõ re
quirit neqꝫ ſepit viaꝫ eius ſpinis vt aduer
ſue offenſa reuertatur ad creatorem ſuũ:
Iuxta quod in pſalmo dictum eſt ¶ pſal.
ix ¶ Scdm multitudinem ire ſue nõ que
ret: huic ire magne magna ẽ oppoſita mi
ſericordia. De qua cuꝫ dixiſſet ad dauid
in iuramento ſuo ¶ lxxxviij ¶ Uiſitabo i
virga iniquitates eorum: ⁊ in verberibus
peccata eorum ſubauditur filiorꝫ dauid
continuo ſubiũxit. Miſericordiam auteꝫ
meam non diſpergam ab eo. Que naꝫ ẽ
illa miſericordia niſi promiſſio tunc adim
plẽda: nunc autem adimpleta. Nam ⁊ ali
bi deus iquit ſuſceptor meus deus meus
miſericordia mea: deus meus inꝗ ſcilicet
chriſtus qui eſt ſuper omnia benedictus
deus in ſecula quem profecto in ſua per-
ſona id eſt de ſemetipſo proloquẽs dauid
ſuſceptorem ſuum potuit dicere: qꝛ futuꝝ
erat ⁊ factum eſt vt deus ſuus verbũ dei
verbum deus ſuſciperet ipſum dauid ſu-
ſciperet carnem noſtram hominem veꝝ
de ſemine ipſius dauid. Hec miſericordia
tam magna fructus eſt illius benedictõis
Qua propter yſaac iuniorem filium ſuuꝫ
iacob benedicens ¶ Ge. xxvij ¶ Seruiãt
inquit tibi populi ⁊ adoret te tribus. eſto
dominus fratrum tuorum: ⁊ incuruentur
ante te filij matris tue qui maledixerit ti-
bi. ſit ille maledictus: qui autem benedixe
rit tibi benedictionibus repleatur. Eo nã
qꝫ illa benedictio tendebat vt deus noſter
miſericordia noſtra: deus ⁊ hõ chriſtus d̃
ſtirpe iacob naſceretur: quoniam reſpon-
ſum fuerat rebecce ¶ Gene. xxv ¶ Due
gentes in vtero tuo ſunt ⁊ duo populi ex
ventre tuo diuidentur. Et idcirco fieri nõ
poterat: vt ex ambobus naſcẽtur vtpote
diuiſis iacob ⁊ eſau. Illa benedictio quã
ſortitus eſt eiulans eſau dicente patre in
pinguedine terre ⁊ in rore celi deſup erit
benedictõ tua: miſericordia parua eſt: par
ue ire dei: de qua iaꝫ dictum eſt oppoſita.

¶ Quid iuſtus deus fieri voluerit illi po
pulo iratus paruꝫ: ⁊ quid ille anthiochus
plus faciendo addiderit in malum.

¶ Capitulum. xxij.

Iã ad id quod
propoſuimus redeundum eſt
ſcilicet ad diſcernendum quid
iuſtus deus fieri voluerit illi populo ira-
tus parum: ⁊ quid illa radix peccatrix an
thiochus ille illuſtris plus faciendo addi
derit in malum. Unaꝫ tantũmodo ⁊ par
uam miſericordiam ſicut iam dictum eſt
ſortitus fuerat eſau ſcilicet vt in pinguedi
ne terre ⁊ rore celi deſuper. i. bonis terre-
nis tꝑalibus diuitijs habũdaret. Utrãqꝫ
aũt videlicet ⁊ paruam ⁊ magnaꝫ mĩam
iacob in benedictõne acceperat ꝗtenus ⁊
eidem de rore celi ⁊ de pinguedine terre
daret deus habundantiam frumenti vini
⁊ olei que parua miſericordia ẽ ⁊ ſemini
eius. i. chriſto ſeruirent populi: ⁊ adorarẽt
eum tribus que magna miſericordia eſt.
Paruam illam mĩaꝫ parua ira deus ab
ſtulit quotiens populum illum proptẽ pec
cata gentibus duaſtandum tradidit ſicut
ſcriptuꝫ eſt. Et tradidit eos in manus gẽ
tium ⁊ dominati ſunt eorum qui oderunt

eos ⁊ tribulauerunt eos inimici eorum ⁊
humiliati ſunt ſub manibus eoꝝ. Ipſi vo
addiderunt in malum quotiēs ad hoc vi
ſi ſunt vt miſericordiam magnam: miſeri
cordiam eternam auferent eis: non vt ipi
poſſiderent: ſed ne fieꝛ vlli homini: ne ve
eſſet caput vllum hominem fides dei aut
verbum promiſſionis agitante illo diabo
lo dracone antiquo. Ut exempli gratia.
Nabuchodonoſoꝛ regem babilonis agi-
tauit quatenus tres pueros mitteret ī ca-
minum ignis: quia ſtatuaꝫ noluerūt ado
rare quam ipſe fecit. Sed de illo ⁊ de ce-
teris iam dictū eſt: ad ea que impius geſ
ſit anthiochus ſermo deuenit.

¶ Que mala geſſerit anthiochus aſcen
dens Jeroſolimam in multitudine graui
⁊ ꝙ mala illa ad paruam iram pertinue
rint. ¶ Capitulum. xxiij.

Poſtquam pa

ratum eſt r̄gnum in conſpectu
anthiochi: ⁊ cepit regnare in t̄
ra egipti vt regnaret ſuper duo regna
Poſtq̄ comprehēdit ciuitates munitas
in terra egipti: ⁊ accepit ſpolia terre egi-
pti: conuertit ⁊ aſcendit ad iſrahel: ⁊ aſcē
dit ad ieroſolimam in multitudine graui
⁊ intrauit in ſanctificationem cum ſuper
bia: ⁊ accepit altare aureū ⁊ candelabrū
luminis ⁊ vniuerſa vaſa ⁊ ornamēta que
in facie templi erant ⁊ comminuit omnia
⁊ cetera vſqꝫ ad id quod dictum eſt. Se
cundum gloriaꝫ eius multiplicata ē igno
minia eius ⁊ ſublimitas eius conuerſa ē
in luctum ¶ i. Macha. i. ¶ Hec omnia
ſm̄ hunc modum cuncta ſm̄ hoc genus
malorum direptio atqꝫ cōminutio vaſoꝝ
ſanctorum direptō theſauroꝝ ⁊ cedes ho
minum planctus magnus in iſrahel: et in
omni loco eorum gemitus principum et
ſeniorum infirmatio iuuenum ⁊ virginū
lamentum maritorum: ⁊ luctus matro-
narum: plaga magna ciuitatis ⁊ perditio
populi multi: nam ⁊ ciuitatem ſuccendit
anthiochus igni: domos quoqꝫ ⁊ muros
in circuitu deſtruxit. Hec inquam omnia
pertinent ad iraꝫ paruam: iuxta qd̄ ait i-
pſe dominus quia ego iratus ſum paruꝫ

Parua nāqꝫ hec fuerunt: quia circa cor
pus omnia verſata ſunt: ⁊ bona temp̄alia
bona caduca: ⁊ quādoqꝫ de futura citius
ſuſtulerunt. De cauſa vel cupiditate cuius
qua intrauit in egiptum bellum inferens
nepotibus ſuis. i. ſororis ſue filijs ptholo
meo philometori Et frī eius ptholomeo
phiſicon ex ptolomeo epiphane genitus
⁊ qualiter imperio romanoꝝ circumſcri
ptus ac deterritus inde receſſerit: recita-
re preſentis non eſt negocij preſertim: qꝛ
propoſiti ſui viam tenens animus dignio
ra proſpicit ⁊ ad ipſa tendit.

¶ De eo ꝙ ad gentilem ritum iudeos
trāſire compulerit: ⁊ ꝙ illud fuerit addi-
tamentum ſuper paruam iram domini.
¶ Capitulum. xxiiij.

Sequuntur ea

que recte dicas additamentū
eorum quemadmodum ait: ipi
vero addiderunt in maluꝫ. Et ſcripſit rex
anthiochus omni regno ſuo vt eſſet om
nis populus vnus ⁊ miſit libros per ma
nus nunciorum in iheruſaleꝫ ⁊ in omnes
ciuitates iude vt ſequerentur leges genti
um terre ⁊ prohiberent holocauſta ⁊ ſa-
crificia ⁊ placationes fieri in templo dei:
⁊ prohiberent celebrare ſabatuꝫ ⁊ dies ſo
lennes. Et iuſſit edificari aras ⁊ templa
⁊ idola: ⁊ imolari carnes ſuillas ⁊ pecco
ra cōmunia: ⁊ relinquere filios ſuos incir
cumciſos. Et quicunqꝫ non feciſſent ſm̄
verbum regis anthiochi morerētur. Et e
dificauit abbominandum idolum deſola
tionis ſuper altare dei: ⁊ per vniuerſas ci
uitates iude in circuitu edificauerūt aras
⁊ ante ianuas domorum ⁊ in plateis in-
cendebant thura ⁊ ſacrificabant: ⁊ libros
legis dei combuſſerunt ſcindentes eos: ⁊
apud quemcunqꝫ inueniebantur libri te-
ſtamenti domini: ⁊ quicunqꝫ obſeruabāt
legem domini ſecundum edictum regis:
trucidabant eum. Quis dubitet quis di-
ſcernere non queat totuꝫ hoc additū eſſe
ſuper iram domini ⁊ patris ſeruos aut fi
lios ſuos non perdere ſed corripere volē
tis. Ego enim inquit iratus ſum parum:
ſcilicet viſitando in virga iniquitates eoꝝ

ꝛ in verberibus peccata eorum. Ipſi ve
ro addiderunt in malum videlicet ad hoc
tendente diabolo agitatore illorum vt mi
ſericordiam meam auferrem ab eis ꝛ ir-
ritum facerent verbum promiſſionis tol
lendo legem: auferendo teſtamentum: et
libros teſtamenti: ꝛ ipſam quoqꝫ gentem
vt dum nō ſupereſſet gens vnde ſalus fu
tura ſperabatur conſequenter nec ipſa ſa
lus mundi chriſtus naſceretur

¶ De diabolo ꝙ propter eiuſmodi ad-
ditamenta vocetur leuiathan quod inter
pretatur additamentum eorum

¶ Capitulum. xxv.

PErpēde nūc
ꝙ recte ꝛ quanta pro re draco
iſte magnus ſerpens antiquus
qui vocatur diabolus: ꝛ ſatanas vocetur
etiam leuiathan quod interpretatur addi
tamentum eorum. Quorum enim eorꝫ
niſi ſeptem capitum ſepedictoꝝ. Ex quo
dominus generi humano parum iratus
dixit ad adam ¶ Gene. iij ¶ Maledcta
terra in opere tuo in laboribus comedes
eam cunctis diebus vite tue: ſpinas ꝛ tri
bulos germinabit tibi: ꝛ comedes herbaſ
terre. In ſudore vultus tui veſceris pane
tuo donec reuertaris in terram de q̄ ſum
ptus es: quia puluis es ꝛ in puluerem re
uerteris: ꝛ emiſit eum de paradiſo volu-
ptatis. Ex quo inquaꝫ ſuis quoqꝫ electis
taliter parum iratus mortales eos eſſe. ꝛ
breui tempore viuere: ꝛ in laboribus bre
uem vitam ducere voluit ſemper diabo-
lus inſtitit vt magna quoqꝫ ira adderet.
illis id eſt morte quoqꝫ anime permane-
rent mortui. Amplius autem poſtquā ad
Abraham factum verbum promiſſionis:
quo promiſſa eſt benedictio que vtiqꝫ eſt
deſtructio peccati ꝛ mortis. Idem diabo
lus inſanire cepit ꝛ contra promiſſionem
eandem quatenus non fieret quod ꝓmiſ
ſum fuerat illa capita ſua: de quibus no-
bis nunc ſermo eſt furioſus erexit que ni
mirum quantū in ipſis fuit maxime illo
populo quotiens deus iratus eſt parum
addiderunt in malum: vt videlicet ablata
illis libertate vite preſentis auferrent etiā
deum. Hoc eſt additamentum eorum ꝓ-
pter quod ipſe qui addidit: ꝛ addere vo-
luit dictus eſt leuiathan quod vocabulū
non alium quempiam: ſed ipſum conſtat
poſuiſſe deum primum in iob ¶ Iob. xl.
cum dicit ad eum. An extrahere poteris
leuiathan hamo ꝛ fune ligabis os eius.
Deinde in Yſaia. In die illa viſitabit do
minus in gladio ſuo dura ꝛ grandi ꝛ for
ti ſuper leuiathan ſerpentem vectem ꝛ ſu
per leuiathan ſerpentem tortuoſum ꝛ oc
cidet eum qui in mare eſt ¶ Yſaie. xxvij.

¶ De leuiathan ꝛ de eo quod dictum ē
Ve terre ꝛ mari quia deſcēdit diabolus
ad vos habens iram magnam

¶ Capitulum. xxvj.

QVid illa viſi-
tatōe iuſtius: quid illo gladio
durius. Gladius nanqꝫ durus
ꝛ grandis ꝛ fortis magna eſt ira dei: quā
iſte leuiathan generi humano ꝛ illi preci
pue genti que verbum promiſſionis acce
perat: ſuperaddere voluit vt auferretur il
lis miſericordia ꝛ non fieret qd̄ ꝓmiſſū
fuerat. Unde animaduertere promptum
eſt: valde iuſtum eſſe: vt ꝛ ipſe ſerpenſ an
tiquus ꝛ omnia capita eius omnes om̄o
impij qui dicuntur: ꝛ ſunt membra diabo
li vel corpus: gladium durum gladiū grā
dem ꝛ fortem id eſt magnā dei ſubeant
iram: quomodo hāc ipſi ſuperaddere vo
luerunt electis dei paruam vt iam dictū
eſt ſuſtinētibus iram per pulcrum ſimul
qꝫ terrificum valde eſt illic perſpicere ſen
ſum huiuſmodi vbi dicit ſpiritus in Apo
calipſi iohannis ¶ Apoca. xij ¶ Ve terre
ꝛ mari Quia deſcendit diabolus ad vos
habens iram magnam. Subaudire nan-
qꝫ decet ad comparationem ſiue relatio-
nem minoris ire de qua iam dictum eſt:
magnam eſſe: vel dici illam quam habet
diabolus iram. Siquidem ꝛ ratio docet:
ꝛ ariſtotelici quoqꝫ volūt paruum ꝛ ma
gnum nō abſolute ſed relatiue vocabula
quantitatis eſſe. Ut verbigratia cum di
citur mus magnus: ꝛ mons paruus re-
ſpectu minorum dici intelligitur. qꝛ ꝑuus

mons reſpectu mõtis maioriſ:ꝛ magnus mus ſine dubio reſpectu minoris muris enũciatur. Cum igitur dicit ¶ Apocalip. xij ¶ Ve terre ꝛ mari quia deſcendit diabolus ad nos habens iram magnam:terre ꝛ maris nominibus omnes impios ſignificãs pulcre ſubintelligitur parua ira que finem accepit:ꝛ quam omnes electi pertranſierunt talia paſſa qualia poſſunt intelligi per illud dei dictum ¶ Zacha.j Quia ego iratus ſum parum. Diabolus nanqȝ magnam habet ſuper ſe poſitaȝ ſcilicet irreuocabilem damnationis eterne ſententiam:ꝛ illam importat terre ꝛ mari id eſt omnibus impijs:qui cum deus fuiſſet ſuis iratus parum ipſi addiderunt in malum vt auferrent illis miſericordie ſpẽ vt inferrent illis obliuionem dei. Ve illis quia diabolus quam habet iram magnã communicat eis vt habeant ipſi quod addiderunt vel addere voluerunt electis dei

¶ Qȝ parua ira dĩ hoſtijs ꝛ muneribus placari poſſit:magna autem placari non poſſit:ꝛ de ſeptem fratribus cum matre ſua paſſis ꝙ beneplacitum domino ſacrificium fuerint.

Capitulum.xxvij.

Quomodo tandeȝ

remota eſt illa ira dei qua tunc temporis iratus fuerat parum hoſtijs ꝛ muneribus. Hoc deniqȝ diſtat inter iram dei paruam:ꝛ iraȝ dei magnam:ꝙ ira dei magna non expiatur victimis ꝛ muneribus vſqȝ ineternum. Sicut ꝛ ad beatum iob de iam dicto leuiathan id eſt diabolo habente iram magnã dominus dicit. Non parcaȝ ei verbis potentibus ꝛ ad deprecandum compoſitis. Parua autem ira dei placari poteſt hoſtijs ꝛ muneribus:ꝛ ſub lege ꝛ in gratia diſpoſitis.maxime autem his qui ſupra legem vel preceptum quiſqȝ ſpontanea deuotõe ſupererogauerit. Exempligratia tradendo corpus ſuum pro teſtamento dĩ. Quibus ergo victimis qualibus muneribus illa ira qua tunc deus parum iratus fuerat placata ſiue ꝛmota eſt. Non holocauſtis arietum ꝛ thaurorum neqȝ milibus agnorum pinguium:ſed ſicut in fornaceȝ babiloniam tres pueri miſſi in animo contrito ꝛ ſpiritu humilitatis ſuſcepti ſunt ita ſeptem fratres cum matre ſua paſſi meruere ſuſcipi ſacrificium beneplacitum ꝑ quod loco ꝛ omni populo iram domini placari dignum fuit. Unde ꝛ ſtatim poſt paſſiones illorum ſubiunctum eſt ¶ ij Macha.viij ¶ quia iudas machabeus ꝛ qui cum illo erant conuocantes cognatos:ꝛ eos qui ꝑmãſerat in iudaiſmo aſſumentes ꝛ inuocantes dominum vt miſereretur templo ꝛ ciuitati ꝛ vocem ſanguinis ad ſe clamantis audirȝ memoraretur quoqȝ iniquiſſimas mortes innocentium paruulorum ꝛ armis vti ceperunt deo nimirum confortante ꝛ effectum tribuente Iram enim domini inquit ſcriptura ĩ miſericordiam conuerſa eſt.

¶ Rurſum de clamoribus mulieris ĩ vtero habentis quorum tunc temporis initium fuit. Ve mihi mathathias inquit.

¶ Capitulum.xxviij.

Quis non audi

uit clamores illius temporis; clamoreſ mulieris in vtero habentis ꝛ parturiendo clamantis. Sepe dictum ꝛ ſepe dicendum eſt:nec faſtidio ẽe debet:quia ſumma preſentis opuſtuli in miſterium reſpicit ſigni magni ꝛ mirabilis ſcilicet draconis ruffi ſepteȝ capita habentis ꝛ ante mulierem que erat parituræ ſtantis:vt cum pareret filium eius deuoraret. Clamabat mulier ĩ vtero habẽs ꝛ parturiens:clamabat eccleſia temporis illius fidem ꝛ ſpem in verbo promiſſiõis habens ꝛ cruciabatur vt pareret id eſt dſiderabat ꝛ fatigabatur deſiderando promiſſiones ſuas de ſemie abrahe deus adimpleret. Quis inq̃ clamoreſ temporis illius non audiuit. Ve mihi mathathias inquit ¶ j. Macha.ij ¶ vt quid natuſ ſum videre contritionem populi mei ꝛ contritionem ciuitatis ſancte:ꝛ ſedere cum datᷓ in manibus inimicorum. Templum eius ſicut homo ignobilis vaſa glorie eius captiua abducta ſunt. Item ꝛ ieiunauerit

et induerunt ſe cilitijs et cinere in capite ſuo: ⁊ deſtituerunt veſtimenta ſua ⁊ ſuſcitauerunt nazareos qui impleuerant dies ⁊ exclamauerunt voce magna in celū dicētes. Quid faciemus iſtis: ⁊ quo eos ducemus. Et ſancta tua conculcata ſunt et contaminata ſunt. Et ſacerdotes tui facti ſunt in luctu ⁊ humilitate: ⁊ ecce natōes conuenerunt aduerſum nos vt nos diſperdant. Tu ſcis que cogitant in nos. Cōuenerant enim exercitus multorum milium vt venirent in terram iuda ⁊ diſperderēt eam. Ipſi autem cum pauci eſſent ⁊ nūc clamemus dixerunt in celum ⁊ miſerebitur noſtri deus ⁊ conteret iſtos ante faciē noſtram hodie ¶ i. Macha. iiij. ¶ Plena eſt hiſtoria dierū illorum rerumqꝫ geſtarum ſeries clamoribus huiuſcemodi ꝗ vere ſecundum miſteriuꝫ preſcriptum clamores erant mulieris in vtero habenuſ ⁊ parturientis ⁊ in parturiēdo magnū cruciatum habentis

¶ De matre ſeptem filiorum ꝙ ſinguli quidem in ſemetipſis. Ipſa autem paſſa ſit in omnibus ⁊ habundantius clamauerit:
¶ Capitulum. xxix.

QUod ſit ſingulorum deſiderium gemituſqꝫ animaruꝫ que in illius magne mulieris perſona vnum ſunt magnus clamor extitit ad deum: quid de illa cenſes: quid putas matre ſepteꝫ filiorum que ſupra modum mirabilis ⁊ bonorum memoria digna pereuntes ſepteꝫ filios ſub vnius diei tempore conſpexit. Beniqꝫ bono quidem animo ferebat propter ſpem quā in domino habebat: ſinguloſqꝫ illorū hortabatur. Non ego inquiens ¶ ij. Mach. iij. ¶ nobis in vtero meo ſpiritum ⁊ animaꝫ donaui. neqꝫ ſingulorum membra compegi. ſed enim mundi creator qui formauit hominis neceſſitatem: quiqꝫ omnium inuenit originem. Et ſpem vobis iterum cum miſericordia reddet ⁊ vitam. Bono quidem inquit animo propter ſpem future reſurreccionis natorum ſupplicia moreſqꝫ ferebat: ſed nihilominus natura materno affectu dolebat magnoqꝫ ad deum dolore clamabat. Et ſinguli quidem natorum in ſuo dolore ſuaqꝫ pena clamabant. Mater aūt que ⁊ nouiſſima poſt filios conſumpta eſt in mortibus omniū: in doloribus ſingulorum habundantius doluit ⁊ altiuſ clamauit: nec minori ſingulos mentis cruciata peperit deo ꝙ cruciata eſt dum ſingulos pareret mundo. Ita qꝫ ſaltem in vna matre illa perpende de vniuerſa dierum illorum eccleſia ꝙ congruum ꝙ diuini horroris plenum fuerit: vel ſit miſterium. Draconem tot capituꝫ ſtetiſſe ante mulierem in vtero habenteꝫ ſcilicet venturuꝫ chriſtum fide expectantē vt filium eius deuoraret: vt fidem ꝓmiſſionis de corde eius auferret. Quintum illius draconis regnum illud erat nequiter erectum regnante anthiocho ad infeſtationem mulieris ꝙ nimirum in illa matre ſeptem filiorum pene viſibiliter apparuit. Ante iſtorum quidem ſcilicet matris ⁊ ſeptem filiorum paſſiones multus ſanguis ab anthiocho fuſuſ fuerat qui ad deum clamabat: ſicut poſtmodum dictum eſt Ut vocem ſanguinis ad ſe clamantis audiret: Sed iſtorum ſanguis voceꝫ grādiorem habuit: ⁊ ad ſupernos auditus ꝑueniens ire finem impoſuit:

¶ De cauſa paſſionis eorum que fuit: nolle veſci carnis porcinis quam rationabilis fuerit eis Quis ideꝫ rationabilter dicat apoſtolus. Omnia munda mundis:
¶ Capitulum. xxx.

NOli attendere quaſi paruam paſſionis eorum cauſam dum legis. Hoc tantum: quia contigit eos cum matre apprehenſus compelli a rege: comedere cōtra ſus carnes porcines: flagris ⁊ taureis cruciatos. Ille nanqꝫ carnes non ſolum porcine: verumetiam imolaticie id eſt demonibus imolate erant. Sicut enim in ꝑcedentibus habes. Altare etiam plenum erat illicitis que legibus prohibebantur.

¶ ij. Macha.vj ¶ Ducebantur enim
cum amara neceſſitate in die natalis re=
gis ad ſacrificia:⁊ cum liberi ſacra cele=
brarẽtur cogebantur hedera coronati li=
bero circuire. Et in primo machabeoꝛuꝫ
libro primo manifeſtius dictum. quia iuſ
ſit anthiochus imolari carnes ſuillas Et
peccoꝛa communia: Cuꝫ ergo audis car
nes porcinas ſubintellige etiam imolati=
cias. Duplex certaminis cauſa quia vi=
delicet ⁊ carnes porcinas lex inter immũ
da reputauerat ⁊ his veſci prohibuerat.
⁊ que imolant gentes Ait apoſtolus
j.ad Corinthe.x ¶ demonijs imolant Et
non deo. Porro de cauſa vna ſcilicet de
eo ꝙ litera legis hec inter immunda re=
putat.ſpiritus viuificans ꝑ euangelij gra
tiam nos liberat dicente apoſtolo ¶ vbi
ſupra ¶ Omne quod in macello venit
manducate. Si quis autem dixerit hoc
imolatum eſt idolis nolite manducare
Item ad Thimotheum.j.Thimo.iiij
Quia omnis creatura dei bona ⁊ nihil ẽ
reiciendum quod cum gratiarumactione ꝑ
cipitur. Sanctificatur enim per verbum
dei ⁊ orationem. Item ad Thitum
Ti.j ¶ Omnia munda mundis: coinqui
natis autem ⁊ infidelibus nihil mundum
In actibus quoqꝫ apoſtoloꝛum ¶ capitu
lo.xv. ¶ Viſum eſt inquiunt ſpirituiſan=
cto:⁊ nobis nihil vltra oneris vobis gen
tibuſ imponere ꝙ̃ hec neceſſario vt abſti
neatis vos ab imolatis ſimulacroꝛum ⁊
ſanguine ſuffocato ⁊ foꝛnicatione ⁊ ea q̃
vobis fieri non vultis alijs ne faciatis

¶ Ratio de eo ꝙ vnus idemqꝫ deus et
legem dedit de mundis ⁊ de immundis:
⁊ in euangelio ſiue ꝑ euangelij miniſtroſ
dicit omnia eſſe munda mundis
¶ Capitulum.xxxj.

N On eſt hoc ex
n leuitate ſiue mutabilitate:ſꝫ ex
iudicio ⁊ ratione ꝙ vnus ideꝫ
qꝫ deus:⁊ legem dedit de mundis ⁊ im=
mundis ⁊ in euangelio ſiue per euãgelij
miniſtros dicit omnia eſſe munda mun=
dis. Utiliter huius rei conſideratio pro=
cedit ſi rite perpendas:⁊ quid de precep=
tis ſuis ipſe dicat in prophetis:⁊ quid tũc
euenerat quando eiuſmodi precepta de=
dit. In ezechiele dicit ¶ capi.xx. ¶ Eieci
eos de terra egipti:⁊ eduxi in deſertum:
⁊ dedi eis precepta mea:⁊ iudicia mea o
ſtendi eis que faciat homo ⁊ viuat in eis
His dictis confeſtim culpans eos ꝙ pre
cepta ſua reprobaſſent:⁊ poſt idola fuiſ=
ſent oculi eoꝛum:ergo inquit: ⁊ ego dedi
eiſ precepta:nõ bona:⁊ iudicia in quibus
non viuent:⁊ pollui eos in muneribus ſu
is cum offerrent omne quod aperit vul=
uam. Ecce quanta differentia preceptoꝝ
Alia precepta ⁊ iudicia bona que faciat
⁊ viuat in eis. Alia non bona in quibus
nõ viuent:ait:vt alia ab alijs vt bona cla
re diſcernamus a non bonis recurramus
ad tempora vel oꝛdine ipſoꝛum quomo=
do ⁊ quibus cauſis intercurrentibus tam
differentia precepta dederit. Venerãt ad
montem Oreb:⁊ locutus eſt per moiſen
precepta vtiqꝫ bona ¶ Exo.xx ¶ Nõ ha
bebis inquiens deos alienos coram me.
vſqꝫ ad id non inibis cuꝫ gentibus fedus:
nec cum dijs eoꝛum ¶ Exo.xxij ¶ Inte
rea dum cum moiſe loqueretur fecerunt
ſibi vitulum conflatilem ⁊ adoꝛauerunt:
atqꝫ hoſtias imolauerũt.exo.xxxij. Eate
nus moiſes populo nõ velata facie bona
⁊ vitalia dei ꝓcepta dederat Deinde ſub
introeunte reatu vituli faciem eius velari
opoꝛtuit:quando loquebatur ad populuꝫ
⁊ que precepta dedit:extunc precepta nõ
bona ſunt:in quibus non viuunt Ut ſunt
hec de mundis ⁊ immundis animalibus
de lepꝛa coꝛpoꝛum:de lepꝛa veſtimento=
rum:⁊ de lepꝛa domoꝛum ⁊ cetera huiuſ
modi qualium vtiqꝫ litera occidat ſpiri=
tus aũt viuificat nunc reuelata facie moi
ſi. Hec idcirco nunc dicta ſint vt cõſtat ra
tionabiliter in doctrina apoſtolica ſuper=
fluas duci diſputationes propter ciboꝛuꝫ
differentias. Quia videlicet manifeſte ſi=
cut iã dictum eſt precepta huiuſmodi nõ
bona fuiſſe deus ipſe aſſerit: quoꝛuꝫ cau
ſa vt darentur precedens preuaricatio fu
it ⁊c.

De ſeptem fratribus ꝙ nobis ex eo
magis venerabiles ſint: quia in paſſioni-
bus ſuis fidem reſurrectionis mortuorȝ
confeſſi ſunt.

Capitulum. xxxij.

DE piis marti
ribus ſerma habitus ita clau
datur vt venerabiles nobis il-
los in euāgelio chriſti ceteris arbitremur
Quam ob cauſaȝ videlicet: quia in paſſi
onibus ſuis vbi ꝑ teſtamento dei ſua cor
pora tradiderūt: et grauiſſimis ſuppliciis
ſubdiderunt beate reſurrectionis fidem ⁊
ſpem ſonora voce ꝯfeſſi ⁊ teſtificati ſunt
Tu quidem ſceleſtiſſime ait ij. Ma-
chabeorum. iij vnus ex illis in preſenti
vita nos perdis: ſed rex mundi defunctos
nos pro ſuis legibus in eterne vite reſur-
rectione ſuſcitabit. Alius linguam vt pre
cideretur poſtulatus: et manus conſtāter
proferens ⁊ extendens e celo inquit iſta
poſſideo: ſed propter dei leges nunc hec
ipſa deſpicio: quoniam ab ipſo me ea re-
cepturum ſpero. Deinde ſequens cum
vexaret̃ iamqȝ eſſet propinquus ad mor
tem potius inq̄t eſt ab hominibus morti
datos ſpem ſpectare a deo iteruȝ ab ipſo
reſuſcitandos. Tibi enī reſurrectio ad vi-
tam non erit. Mater quoqȝ ipſorū mar
tir ⁊ pluſꝙ martir que pereuntes ſeptem
filios ſub vnius die tempore conſpiciens
bono animo ferebant propter ſpem quaȝ
in domino habebat adhortās illos. mūdi
creator inquit inter cetera que formauit
hominis natiuitatem quiqȝ inuenit om-
nium originē: ⁊ ſpem nobis iterum cum
miſericordia reddet ⁊ vitaȝ. Et inclinata
ad illum qui reſiduus erat filioꝝ nouiſſi-
mum inter cetera dignuſ inquit fratribus
tuis effectus ſuſcipe mortem: vt in illa mi
ſeratione te cum fratribus tuis recipiam
Nobis igitur quorum fidei ſumma reſur
rectio mortuorum eſt per iheſum xpm̄:
non ab re inter omnes ſanctos veteris te
ſtamenti iſti venerādi ſunt qui in ſuis pre
cioſis moribus tam piū atqȝ clarū ſancte
reſurrectionis teſtimonium cecinerunt

Explicit liber
Nonus

Incipit liber
Decimus

De eo ꝙ ait apoſtolus Hebr. xj
Sancti per fidem vicerunt regna. Et de
iuda machabeo ⁊ fratribuſ ac ſociis eius
quantum nobis contulerit eorum bellica
virtus.

Capitum primum

SAncti inquit
apoſtolus per fidem vi-
cerūt regna: operati ſunt
iuſticiam: adepti ſunt re-
promiſſiones. Obdura-
uerunt ora leonum: extinxerunt impetuȝ
ignis: effugauerunt aciem gladij: conua-
luerunt de infirmitate: fortes facti ſunt in
bello: caſtra verterunt exterorum. In ſan
cto victorum eiuſmodi concilio: in fortiuȝ
talium exercitu inclito libenter aſpicimus
bellatores machabeos iudam et fratres
eius ac ſocios quoꝝ bellica virtus: quoꝝ
labores ⁊ certamina glorioſa chriſtuȝ ſal
uatorem nobis quodāmodo pepererunt:
quia gentem ſuam de qua chriſtus naſci
turus erat et natus eſt: cum eam gentes
delere vellent magnanimiter defenderūt:
⁊ illud iam dictum draconis caput quin-
tum in rege antiocho: eiuſqȝ ducibus vi-
riliter percuſſerunt verbo dei: verbo deo
cooperante laboribus ipſorum: vt ille im
pius rex: ſicut de illo ad danielem fuerat